

### บทที่ 3

#### วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา(descriptive study)เพื่อศึกษาสาเหตุของการกลับไปเสพติดยาของผู้ที่ผ่านการบำบัดรักษาจากศูนย์บำบัดรักษายาเสพติด เชียงใหม่ โดยมีวิธีการดำเนินการศึกษาดังต่อไปนี้

#### ลักษณะประชากร

ประชากรที่ศึกษาเป็นประชากรเป้าหมาย คือ ผู้ที่ได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่าเป็นผู้เสพยาเสพติดและเข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติด ณ ศูนย์บำบัดรักษายาเสพติด เชียงใหม่ตั้งแต่ครั้งที่ 2 ขึ้นไป มีระดับความรู้สึกรู้ตัวและการรับรู้เป็นปกติ สามารถสื่อสารและเข้าใจภาษาไทยได้ดี ตามเกณฑ์การประเมินอาการผู้ป่วยของศูนย์บำบัดรักษายาเสพติด เชียงใหม่ ตั้งแต่วันที่ 15 กุมภาพันธ์ – 15 มีนาคม 2548 จำนวน 90 คน

#### เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นแบบสัมภาษณ์ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นจากการศึกษาจากตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งออกเป็น 5 ส่วน ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้เสพยาเสพติด ได้แก่ อายุ เพศ ภูมิลำเนา การศึกษา อาชีพ รายได้ สถานภาพสมรส บทบาทในครอบครัว สถานภาพในครอบครัว จำนวนสมาชิกในครอบครัว ปัญหาสุขภาพ ค่าใช้จ่ายในการติดยา วิธีการได้เงินมาซื้อยา จำนวนสมาชิกในครอบครัวที่ติดยา การรับรู้ผลเสียของการติดยา

ส่วนที่ 2 ลักษณะการเสพยาของผู้เสพยาเสพติด ได้แก่ อายุที่เริ่มติดยา อายุที่เริ่มติดสุรา ชนิดของสุราที่ดื่มประจำ ปริมาณการดื่ม ความถี่ในการดื่ม สาเหตุในการดื่มสุราครั้งแรก

ส่วนที่ 3 เกณฑ์การวินิจฉัยการติดยาตาม ICD-10 ขององค์การอนามัยโลก

ส่วนที่ 4 การบำบัดรักษาที่ผ่านมาของผู้เสพติดสุราซ้ำได้แก่ จำนวนครั้งในการบำบัดรักษา ระยะเวลาที่หยุดเสพสุราได้ อาการขาดสุรา ประวัติการเข้ารับการบำบัดรักษาสุราจากสถานพยาบาลอื่น สาเหตุที่กลับมาบำบัดรักษา ความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีการบำบัดรักษา

ส่วนที่ 5 สาเหตุของการกลับไปเสพติดสุราซ้ำ ได้แก่ สาเหตุส่วนบุคคล คือ อาการอยากสุรา การขาดแรงจูงใจในการเลิกเสพ การขาดทักษะในการเผชิญสถานการณ์เสี่ยง และสาเหตุสิ่งแวดล้อม คือ การมีแหล่งขายสุราในชุมชน การอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่คุกคาม โดยแบบประเมินที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น

#### การควบคุมคุณภาพของเครื่องมือ

1. การหาความตรงตามเนื้อหา(content validity)ของแบบสัมภาษณ์ โดยนำแบบสัมภาษณ์ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา ได้แก่ แพทย์ผู้เชี่ยวชาญด้านยาเสพติดสถาบันราชภัฏรำไพพรรณีจำนวน 1 ท่าน แพทย์ผู้เชี่ยวชาญด้านยาเสพติด ศูนย์บำบัดรักษา ยาเสพติด เชียงใหม่จำนวน 1 ท่าน และพยาบาลผู้เชี่ยวชาญด้านการดูแลผู้ป่วยยาเสพติด ศูนย์บำบัดรักษายาเสพติด เชียงใหม่จำนวน 1 ท่าน หลังจากนั้นนำมาวิเคราะห์และคำนวณหาค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหา(content validity index) ซึ่งมีค่าเท่ากับ .92 แล้วนำแบบสัมภาษณ์มาปรับปรุงแก้ไขให้มีความเหมาะสมของภาษาและความชัดเจนถูกต้องของเนื้อหาตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ

2. การหาความเชื่อมั่นของแบบสัมภาษณ์ (reliability) ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิและอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มผู้ป่วยที่เข้ารับการบำบัดรักษาสุรา ณ ศูนย์บำบัดรักษายาเสพติด เชียงใหม่จำนวน 30 คน ซึ่งไม่นำมาเป็นกลุ่มประชากรเป้าหมายในการศึกษา แล้วนำไปคำนวณค่าความเชื่อมั่นของแบบสัมภาษณ์เฉพาะส่วนที่ 5 สาเหตุของการกลับไปเสพติดสุราซ้ำโดยใช้สัมประสิทธิ์คูเดอร์และริชาร์ดสัน (Kuder-Richardson Formula) ได้เท่ากับ .78

#### การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. การพิทักษ์สิทธิ์ของกลุ่มประชากร โดยการทำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ถึงคณะกรรมการวิจัยของศูนย์บำบัดรักษายาเสพติด เชียงใหม่เพื่อขออนุมัติ

ในการศึกษาและผู้ศึกษาได้ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการศึกษา และอธิบายให้กลุ่มประชากรเข้าใจว่า การศึกษานี้ขึ้นอยู่กับความสมัครใจของกลุ่มประชากร ทุกคนมีสิทธิ์ที่จะตอบรับหรือปฏิเสธ การเข้าร่วมการศึกษา หากกลุ่มประชากรต้องการยุติการให้ข้อมูลก็สามารถทำได้โดยไม่มีผลใดๆ ทั้งสิ้นต่อกลุ่มประชากรและต่อการรักษา ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาจะถูกเก็บเป็นความลับ และสรุปเสนอผลการศึกษาเป็นภาพรวม นำมาใช้ประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาเท่านั้น

2. ทำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยถึงผู้อำนวยการศูนย์บำบัดรักษายาเสพติด เชียงใหม่ เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือในการดำเนินการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูล

3. ผู้ศึกษาเข้าพบกลุ่มประชากร แนะนำตัวเอง อธิบายถึงวัตถุประสงค์ในการศึกษา เพื่อขอความร่วมมือในการสัมภาษณ์ และแจ้งการพิทักษ์สิทธิ์ให้กับกลุ่มประชากร รวมทั้ง ให้ลงนามในใบยินยอมเข้าร่วมการศึกษา ผู้ศึกษาทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ ซึ่งผู้ศึกษาเป็นผู้สัมภาษณ์ด้วยตัวเอง

4. ตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของแบบสัมภาษณ์และนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูล

#### การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษานำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาวิเคราะห์ตามระเบียบวิธีทางสถิติดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป นำมาแจกแจงความถี่ ร้อยละ หาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ส่วนที่ 2 ลักษณะของการเสพสุราของผู้เสพติดสุราซ้ำ นำมาแจกแจงความถี่ ร้อยละหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ส่วนที่ 3 เกณฑ์การวินิจฉัยการติดสุราตามICD-10ขององค์การอนามัยโลก นำมาแจกแจงความถี่ ร้อยละ

ส่วนที่ 4 การบำบัดรักษาที่ผ่านมา นำมาแจกแจงความถี่ ร้อยละ หาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ส่วนที่ 5 สาเหตุของการกลับไปเสพติดสุราซ้ำ การสรุปภาพรวมและรายด้าน โดยการให้คะแนนรายข้อในแต่ละคำถามถ้าตอบว่า ใช่ มีค่าเท่ากับ 1 คะแนน ไม่ใช่ มีค่าเท่ากับ 0 คะแนน แล้วนำคะแนนโดยรวมและรายด้านของประชากรแต่ละคนมาเทียบคะแนนเต็มเป็นร้อยละและนำคะแนนเป็นร้อยละมาจัดตามระดับความชัดเจนของสาเหตุการกลับไปเสพติดสุราซ้ำ ซึ่งความชัดเจนของสาเหตุ หมายถึง ความมากน้อยของรายละเอียดที่เป็นสาเหตุที่มีความแตกต่าง

กันตามลำดับ และที่กำหนด 5 ระดับ เนื่องจากสาเหตุของการกลับไปเสพติดซ้ำควรใช้วิธีการ  
 อิงเกณฑ์เพื่อสามารถนำไปใช้อ้างอิงหรือเปรียบเทียบกับกลุ่มอื่นได้ อีกทั้งการกำหนดเกณฑ์เป็น  
 วิธีการที่เหมาะสม (บุญชม ศรีสะอาด, 2540, อังโน อนนท์ สร้างอารมย์, 2545, หน้า 40) ดังนี้

ชัดเจนมากที่สุด	มีคะแนนคิดเป็นร้อยละ	81-100
ชัดเจนมาก	มีคะแนนคิดเป็นร้อยละ	61-80
ชัดเจนปานกลาง	มีคะแนนคิดเป็นร้อยละ	41-60
ชัดเจนน้อย	มีคะแนนคิดเป็นร้อยละ	21-40
ชัดเจนน้อยที่สุด	มีคะแนนคิดเป็นร้อยละ	0-20

ส่วนคำถามปลายเปิดนำข้อมูลที่ได้มาแจกแจงความถี่แล้วหาค่าร้อยละ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่  
 Copyright © by Chiang Mai University  
 All rights reserved